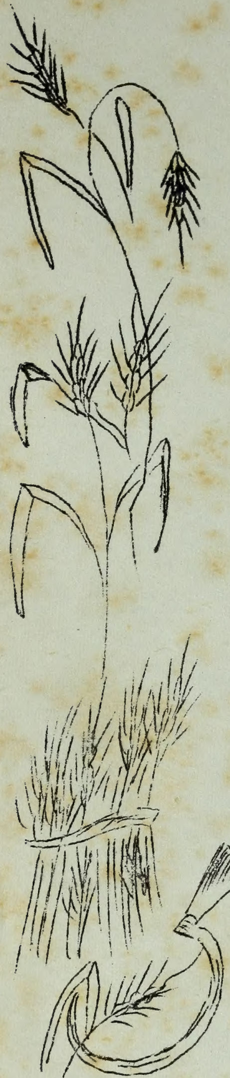
פסח
חג האביב
והחרות

חוות — למוד פת

שנת תש"ז

ניבים

דוברים אלי זרעינו.
במענית לבב
ויום יגיע והיינו
לשבלי זהב.

~~~

וילד רך יבא אליך
פרחי דגן לבר
והלך צל במלילותיך
רעבונך ישבר

~~~

חרש חורש וזרע
זורע במענית הלב
ובוא בואו זר ורע
לחג קציר קרב

~~~

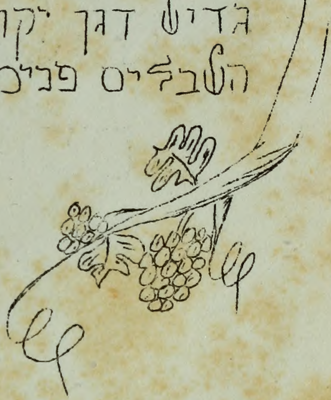
דבר אל בני-ישראל ואמרת אליהם
כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם
וקצרתם קצירה והבאתם את עמר ראשית
קצירכם אל הכהן:

שירה: ניבים דוברים אלי
~~~

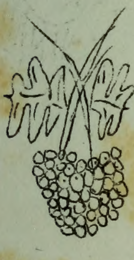
וספרתם לכם ממחרת השבת
מיום הביאכם את עמר התנופה

ואינו עמלנו כעמל נמלים
כל איש יביא לחמו בעמר אלומות
גדיש דגן יקום לתלפיות
השבלים פנימה, פנימה השבלים

ראינו עמלנו, זה עמל הנמלים
כן ירבה, יה יברך כפליים
משמני הארץ ומטל השמים
עים שבלים פנימה, פנימה השבלים

ראינו עמלנו הוא עמל הנמלים
שמרהו יפה, אחים אוגרי הבר
ליום מצור יעוט אויב וצר
השבלים פנימה, פנימה השבלים

שירה: „הנוער בדואר".

קצור חרמש קציר עמלנו
קצור חרמש קמת חיטים
שפע רב בורך שדנו
ברנה יצאו קוצרים

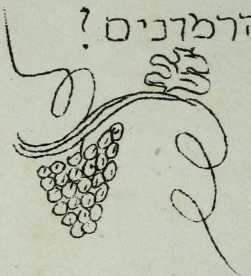
שירה: עומר, עומר תבואה

החדש הזה הוא לכם
ראש חדשים
ראשון לחדשי האביב
חדש האביב

בחדש האביב בארבעה
עשר בו פסח הוא זמן חרותנו
כי בעצם היום הזה
יצאו בני-ישראל ממצרים
היום היו לעם

שירה: הלל רגשפ.

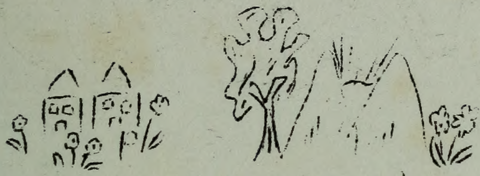
נשכימה לכרמים נראה אם פרחה הגפן
פתח הסמדר הנצו הרמונים?

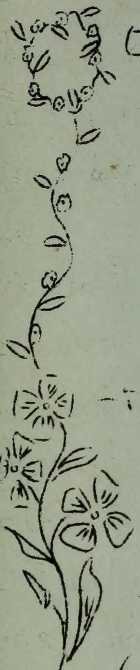

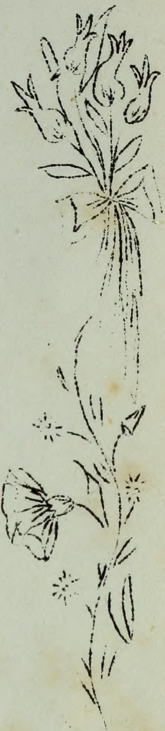
הנה הסתיו עבר
הגשם חלף הלך לו
הניצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיעה
וקול התור נשמע בארצנו
התאנה השיבה פריה
הגפנים נתנו ריח

שיר: פרחי אביב נפתחו

היתה רוח אחרת, גבהו שמי שמים

ורגלי מרקדים בהרים וחבקי ידים—

על ההר עומדות רגלי האביב!

על המגדל עם שמש אדים חמים משתוחים

מן העצים הרטובים פטורי ציצים מתפתחים

היתה רוח אחרת מסביב.

עוד לא פורצה התגהרת, אין עוד צלצלי תרועה-

מאליה תתפלש שירה זכה וצנועה,

אורות רבים כמו בקצים ועולים—

הבו כמעט! והתפרץ עם החיים החתומים,

יצוץ פתאם ויתגל כל עוז העלומים,

כל הכחות הפזים, הגדולים!

שירי הקוצרים בשדות מולדת

תפלת טל

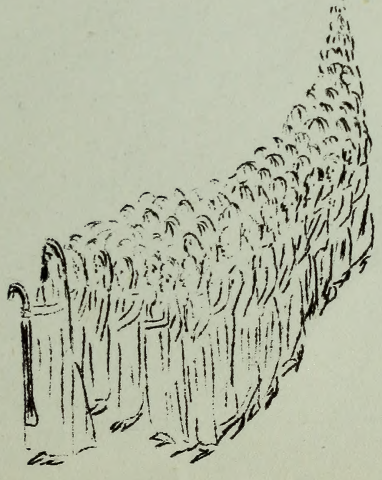
טל תן לרצות ארצך
שיתנו ברכה בד יצך
רב דגן ותירוש בהפריצך
קומם עיר בה חפצך
בטל.
טל צוה שנה טובה ומעטרת
פרי הארץ לגאון ולתפארת
עיר כסכה נותרת
שימה בידך עטרת
בטל
טל נופת עלי ארץ ברוכה
ממגד שמים שבענו ברכה
להאיר מתוך חשכה
כנה אחריך משוכה
בטל
טל יעסיס צוף הרים
טעם במאודיך מבחרים
חנוניך חלץ ממסגרים

בכל דור ודור
חיב אדם לראות את עצמו
כאילו הוא יצא ממצרים

מאבות לבנים דרך כל הדורות נמסר דבר יציאת מצרים, וזכרון אילי אשר איננו מחויר ואיננו דוהה.

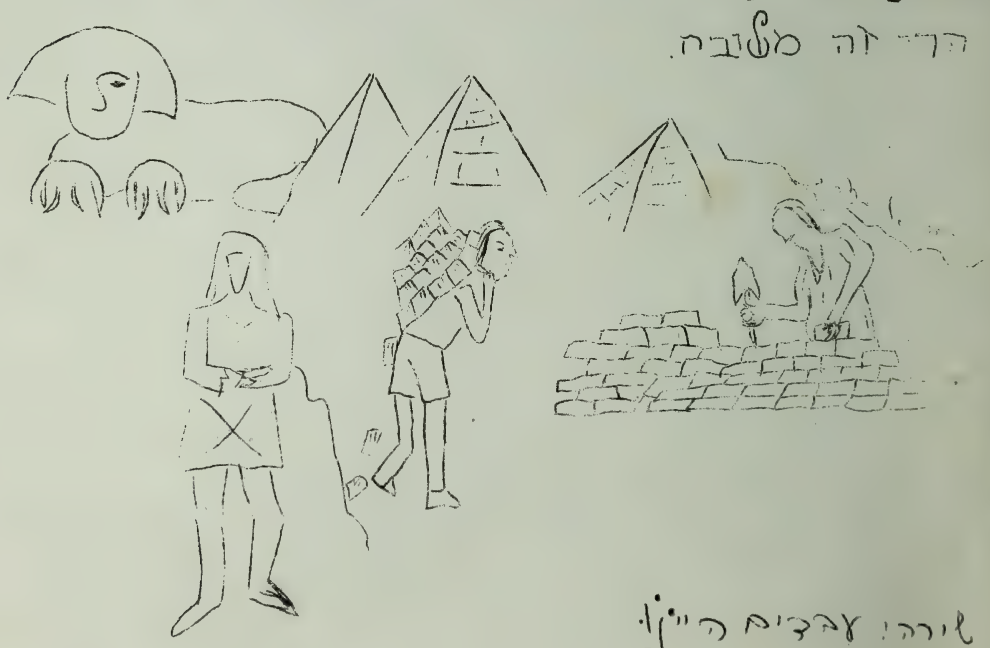
בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים

אידה יצר חרות עמוק טבוע בלב עם ישראל היה באביב ימיו ליצור יצירה גאונית כזאת ולמסר אותה מדור לדור.

עבדים היינו

לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלוהינו משם
ביד חזקה ובזרוע נטויה ואילו לא הוציא הקב"ה
את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים
היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים
כלנו זקנים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר
ביציאת מצרים וכל המרבה לספר ביציאת מצרים
הרי זה משובח.

שירה: עבדים היינו

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים.
כל דכפין ייתי וייכול כל דצריך ייתי ויפסח
השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין

כל דכפין ייתי ויכל כל דצריך ייתי ויפסח
אם בכרך אתה פה אין לך מבטח -
בדרך הרחוקה אם בחך רש -
ארור הגבר תמיד לא יפתח,
מכותר לא יעניק לעני ולרש

כל דכפין ייתי ויכול
כל דצריך ייתי ויפסח
לדבר אל כי תצמא,
ונפשך תכלה
לאור יה כצפור נלכדת לפח
עשיר אנכי ברוח ולא אכלא
וקמת ובאת אחיכו המן

שירה: רעו לחמא

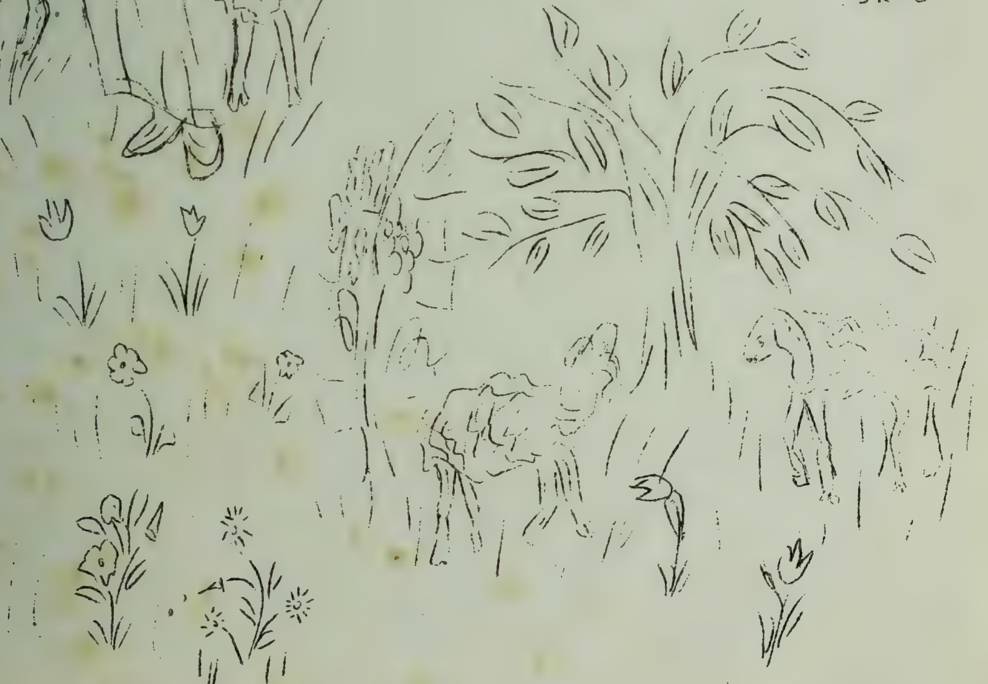
ל ההרים שאו קולכם שיר חדש
גבעות ימחאו כף שיר חדש

בת עמי עורי התעוררי
פצחי רנה ושיר
עלה נעלה אל הר ציון, נעלה –
בשמחה ובצהלה, נעלה –
בקול תרועה בקול שופר, שיר חדש,
במצילתים ובתפים, שיר חדש.

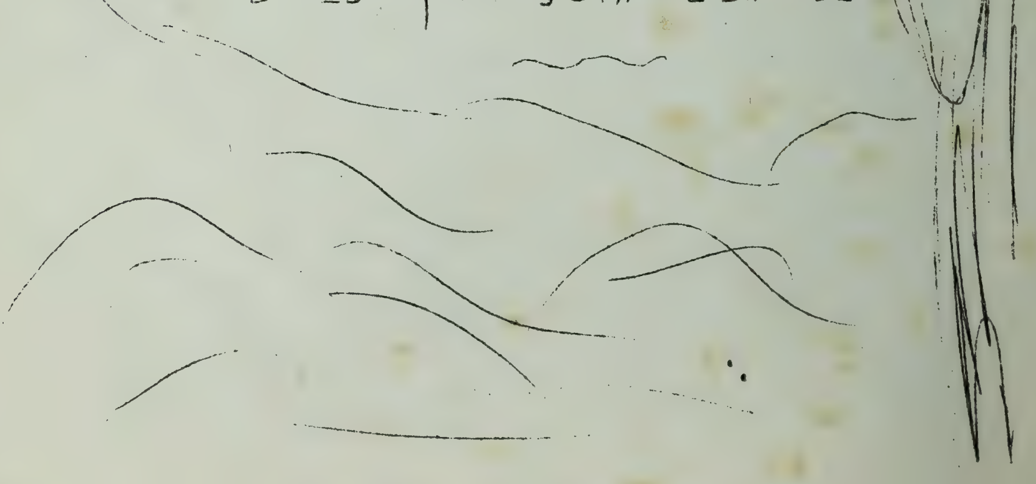
מעבדות לחרות - משעבוד לגאולה.
כי גם אנחנו עלינו
ממשכנות הדוי של העם
ועתה הבית הזה יחיד כשאר לנו
בו כמשיך לקדש את המועד החרות.
אנחנו ובנינו ובני בנינו
לעולם.

משה היה רועה. בחנו הקב"ה למשה בצאן
אמרו רבותינו: כשהיה משה רבנו רועה צאנו
של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי. ורץ אחריו עד
שהגיע לחסות. כיון שהגיע לחסות נזדמנה לו
בריכת מים ועמד הגדי לשתות כיון שהגיע
משה אצלו אמר: אני לא הייתי יודע שרץ היית
מפני הצמא, עיף אתה. הרכיבו על כתפו והיה
מהלך. אמר הקב"ה: יש לך רחמים לנהוג צאנו
של בשר ודם. כך-חייך. אתה תרעה צאני
ישראל.

קדמו תועי מדבר, צאו מתוך השממה
עוד הדרך רב, עוד רבה המלחמה.
רב לכם לנוע ולנוד בערבה
ולפניכם פרושה דרך גדולה ורחבה.
רק ארבעים שנה נוע בין ההרים-
ובחול טמנו ששים רבוא פגרים.
אל נא יעצרונו פגרי הנחשלים
שבעבדותם מתו-נפסה על ההלבים!
ירקבו בקלונם סרוחים על צרורותם
שבנפשם נשאר ממצרים אותם,
ימתק למו הלומם, רב בצלים, שומים
דודים מלאי בשר רבים ועצמים.
עוד היום או מחר יחליף רוח קדים
עם העיט גופת אחרון העבדים

השליחות

לך בא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים ואמרת אליהם כי עומדים הם – והם לא יבינו, כי אמללים הם – והם לא ידעו, וכי גדול עניים וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם – והם לא יאמינו ופקחת את עיניהם בחזק יד על כל לחצם ועל כל עניים וגאלת אותם. ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך, אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך ומקרב כל העם מסביב, אשר רע ומר להם, והיית לאב-המון-אדם רב ולראש שבטיו ועשית מן התולעים-אדם ומן האדם-עם ומעפרות חול ארץ

בצאת ישראל ממצרים
בית יעקב מעם לועז
היתה יהודה לקדשו
ישראל ממשלותיו.

הים ראה וינס
הירדן יסב לאחור
ההרים רקדו כאילים
גבעות כבני-צאן

שירה: בצאת ישראל...

רעי אנשים גיבורי החיל! הנני אז קבלנו עלינו לבלתי עבוד את הרומאים. וגם לא אדונים אחרים, זולתי את ה' לבדו, כי רק הוא מושל האדם באמת ובצדק. והנה הגיעה השעה המצוה עלינו להשלים בפעל כפינו את משאת כפשינו, ואל נעטה בשעה הזאת קלון עלינו, ואחרי אשר בחלה נפשנו בעבדות אשר אין בה סכנה, לא נבחר לנו הפעם חיי עבדות עם משפטים נוראים - והן זה יהיה חלקנו מאת הרומאים, אם נפל חיים בידם. כי הנה אנחנו היינו הראשונים למרוד בהם ואנחנו נשארנו האחרונים להלחם בהם! והנה אני חושב, כי צדקה עשה אתנו אלהים בתתו בידינו למות מות גבורים בני חורין, כאשר לא היה לאל יד אחינו, אשר באה מפלתם בחתף. והנה גלוי וידוע לפנינו כי מחר יבא אידנו, אך הרשות נתונה לנו לבחור מות גבורים, אנו ומחמדי עינינו יחד.-- תמותנה נא נשינו בטרם ~~טמא~~ נטמאו, ימותו נא בנינו בטרם טעמו טעם עבדות. ואחרי כן נגמל איש לרעהו חסד גבורים. ומה טוב ומה יפה יהיה בנשאנו את חרותנו אלי קבר, ולפני מותנו נשחית באש את הרכוש ואת המבצר. וידוע אני נכונה כי יתעצבו הרומאים אל לבם אם לא יתפשונו חיים ויבושו מתקותם למצא שלל. רק את הצידה נשאיר להם למען תהייה לעדה אחרי מותנו כי ספנו ברעב ובמחסור. כי אם בחרנו במות מחיי עבדות, כאשר קבלנו עלינו מראש

שירה: מחול מסבה נותלקח

חם אלבחך

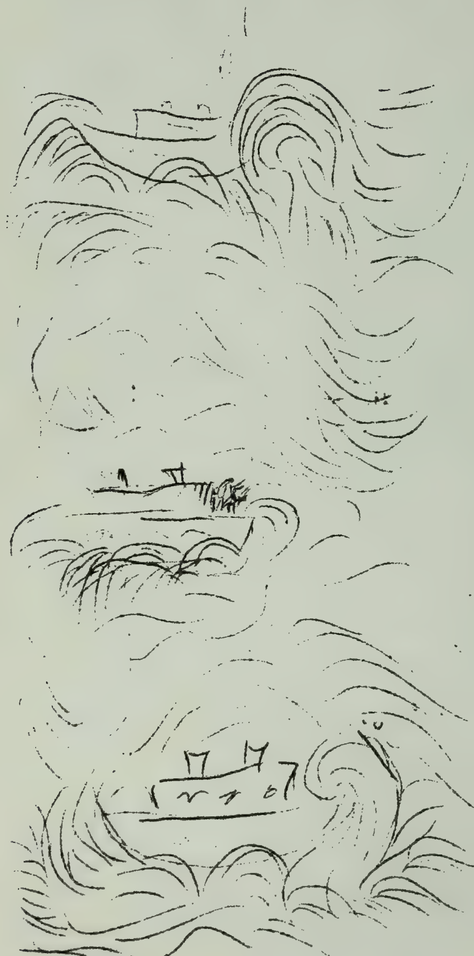
גולך...

העם הגולה

אלה קהילות ישראל העולות
על המוקד
אלה הספינות האובדות בלב-ים
ודממה אין מושיע
אלה תמרורי הדרך -
בדמינו הם
נזכרם.

הקדושים והטהורים,
הטבוחים והטרופים,
הנאנקים והנאבקים,
המגורשים מחוף מולדת
המעפילים אל להגאל
נזכרם!

שיר: רחשלי סמיה

חברים יקרים!

עברה שנה מימי התגוננות הגבורה של גיטו ורשה, עם העולם כלו העלינו במחתרת זכר הימים ההם והתייחדנו עם נשמות החללים. כמעט כלם ניספו בקרב ממשפחתנו הגדולה נותרו יחידים. בכל מקום שהתחולל בו הקרבות, אם בוארשה ובביאליסטוק, שבהן הגיעו לשיאם בהאבקות רבת הימים: אם בצנסטוכוב ובאנדין, שבהן התגוננו קבוצות הלוחמים כמיטב יכולתם ובידיהם אקדחים ספורים בלבד: ואם בקראקא וטרנוב, שבהן הגנו קבוצותינו בקרבות פרטיזנים מרים על כבוד העם, — בכל המקומות האלה עמדנו בראש פעולות ההתגוננות, שליש מבין לוחמי וארשה היו חברינו; בשאר הערים נלחמנו כמעט.

לבדנו. בימים אלה, כשאין דוגמא לטרגדיה הלאומית שלנו ואולי גם לסיכויינו ההיסטוריים בעתיד, מפעמת בנו המנותקים מהמולדת והנתונים במחתרת. האמונה והתקוה, שבסופה של שחיטת דמים זו, מאמצינו ודמינו השפוך לא יהיו לשוא. בשם השרידים שנותרו בחיים, הננו שולחים ברכבת אחים לישוב, להסתדרות העובדים, לתנועה הקיבוצית ולכל אחינו ואחיותינו, וברכבת לוחמים לחיילי ישראל הלוחמים בכל החזיתות באויב המשותף. את „אף על פי כן" עוד לא שכחנו.

שלכם,

צביה לובאטקין יצחק צוקרמן, טוביה בוזיקובסקי.

שירה: והיא שעמדה...

גם פה כמו בירושלים
יש כתל דמעות קודר
מי שעמד לידו
ראה לא יראנו יותר
ליל שומם, בית ריק ואלם
מכאן אותם הוציאו,
נשארו רק אימה ודמי אפלה
המות פער פה את פיהו.
הבתים בתהלוכת אבנים
תחת שמים מחשים,
כאלו פסעו אחורי לויה
של אלפי משפחות קדושים.
הנוצרים אשר הושלכו לארירת.
ידעו בשל מה הרעד
ואתם? אש עררת אכלה ביתכם,
ומפני מה לא תרעד.
איש לא זרק אף קמץ עפר
על קברות האחים האלה,
אתם כצלתם מדברי רמיה.

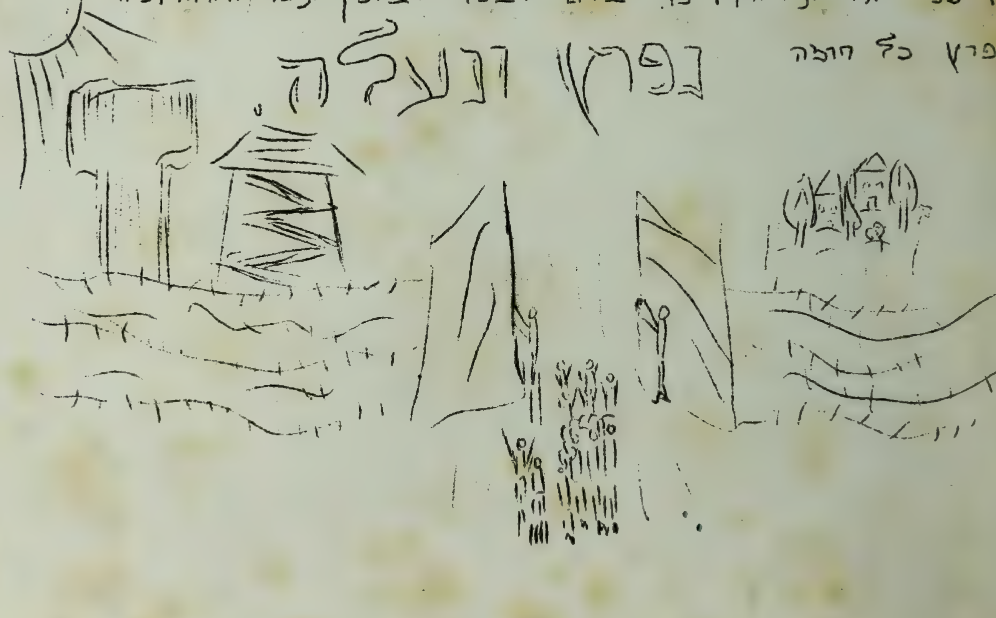
שירה: אלינא תאמר

שפך

חמתך אל הגוים אשר
לא ידעוך ועל ממלכות
בשמך לא קראו כי אכל
את יעקב ואת נוהו
השמו שפך עליהם
זעמך וחרון אפך ישיגם
תרדף באף ותשמידם
מתחת שמי ה'

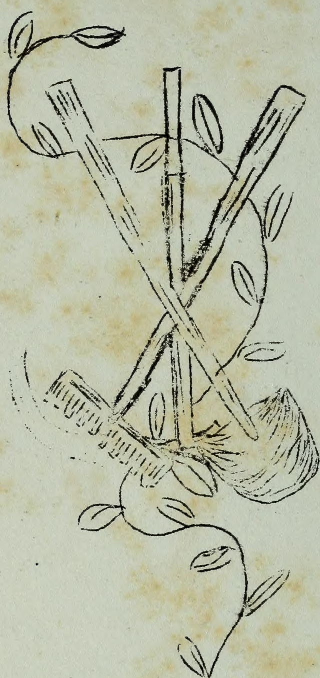
דעו איפה צוררנו: לא תפחידו אותנו! לא בחסדכם נתנה לנו
הארץ ולא בזדון-רפיתכם תשכלו אותה מאתנו לא תכלו לנו!
בראשנו ננפץ את בריחי הברזל המרוקעים החדשים אשר שמתם
לרגלנו לא יכשילו אותנו, הסכנה החדשה תעיר בנו את הכחות
הספונים תדליק את להט הקנאות הקדושה תדלה ממעמקי הנפש
את ההתמכרות הגמורה, תתוה את המפעל הגדול. יהיו צוררנו אשר
יהיו, אם פרעי השד והאנס, או נציב
„התרבות" השולטת, – לא תכריעו אותנו.
המירותם את הצהרת בלפור בהצהרת דם תבל, קניתם לכם שם
עולם בדברי הימים: את זכר עמלק, את מזימת אדרינוס, חרתם את
שמותיכם בדם ירושלים. בשבילנו אתם אבק פורח, שוטף עובר
על פני גויות חללינו. בדם לבנו ובתקיעתנו האחרונה
נפרץ כל חומה

נפרץ ונעלה.

ואולם כשאנו קמים מעפר
ונושאים את כפינו רכות-מתיבלות
ועושים עבודה בשדה ובכרם,
בבית, ברפת, בלול בגדר,
ושרים המשדד הטרקטור הקומביין
ומכים המכוש, הפטיש, המעדר-
מתעורר לקראתם ההד מגופה
ועונה כנגדם בקולו העשיר.
כבימים שעברו לכהן על דוכן
לויים השרים ומנגנים בכלי שיר:
וקולות שעלו בודדים ודלים -
מתגברים, מתחברים ועולים ברמה
ועונה כנגדם גם הים בדכיו,
ונשכה כחודו עלי גלגל החמה,
ועוברה השירה את גדות הירדן
וגוברה על רוחות הלבנון בסופה
ושואג האריה במדבר יהודה
ופורשה היונה הכנף למעופה

והיה באחרית הימים נכון יהיה
הר בית ה׳ בראש ההרים
ונשא מגבעות ונהרו אליו
כל הגויים והלכו עמים רבים
ואמרו: לכו ונעלה אל הר
ה׳ אל בית אלהי יעקב
ויורנו מדרכיו ונלכה באורחתיו
כי מציון תצא תורה ודבר
ה׳ מירושלים. ושפט בין
הגויים והוכיח לעמים רבים
וכתתו חרבותם לאתים
וחניתותיהם למזמרות
לא ישא גוי אל גוי חרב
ולא ילמדו עוד מלחמה.

הנה ימים באים, נאום ה', ונגש
החורש בקוצר ודורך ענבים
במושך הזרע והטיפו ההרים
עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה,
ושבתי את שבות עמי ישראל
ובנו ערים נשמות וישבו –
ונטעו כרמים ושתו את יינם
ועשו גנות ואכלו את פריהם
ונטעתים על אדמתם ולא
ינתשו עוד מעל אדמתם
אשר נתתי להם.

שירה: לבן בתיה וינלבו

חסל

סדר פסח

כהלכתו